

Potvrzujeme doposud výjimečně kvalitní ovzduší v roce 2020

Vyhodnocení kvality ovzduší za první tři čtvrtinu roku 2020 hovoří o výjimečném stavu. Ve srovnání s celkovým průměrem za roky 2015–2019 byly na hodnocených stanicích (různého typu od dopravních městských až po pozad'ové venkovské) po celé České republice **koncentrace nižší v průměru o 24 % (PM₁₀), 30 % (PM_{2,5}), 24 % (NO_x) a 21 % (NO₂).**

Kvalitu ovzduší v roce 2020 ovlivnily příznivé rozptylové podmínky, nouzový stav a dlouhodobý pokles emisí. Je to tedy kombinace přírodních podmínek a chování člověka (nižší doprava, postupné snižování emisí apod.).

Podrobnější informace

U PM_{10} a $PM_{2,5}$ byly koncentrace v roce 2020 nižší i než průměrné koncentrace v kterémkoliv jednotlivém roce mezi 2015 a 2019 na všech hodnocených stanicích.

U NO_x a NO_2 tomu tak bylo u 14 z 15 stanic, pouze na jedné byl zaznamenán mírný nárůst ve srovnání s rokem 2018 či 2019, navíc o pouhých 1–2 %.

Nejvíce se pokles PM_x projevil v Moravskoslezském kraji, u oxidů dusíku z hodnocených stanic nejvíce na pozadově venkovské stanici Košetice.

Vzhledem k postupnému dlouhodobému zlepšování kvality ovzduší v ČR lze navíc předpokládat, že pokud bychom se podívali dále do historie, byl by pokles v roce 2020 ve srovnání s předchozím obdobím ještě markantnější. Toto však nemusí platit výhradně a na určitých lokalitách mohou být dlouhodobé trendy odlišné v závislosti na konkrétním charakteru dané lokality (blízké zdroje a jejich typy atd).

V tuto chvíli samozřejmě ještě nemůžeme říci, že byl rok 2020 výjimečný jako celek. Kvalita ovzduší je obecně nejhorší v zimní období jak vlivem obecně horších rozptylových podmínek, tak skladbou zdrojů (především vliv vytápění). Pokud tedy budou například na konci roku 2020 teplotní inverze spojené s velmi nízkými teplotami, nemusí být roční průměrné koncentrace v konečném důsledku zdaleka tak příznivé. V tuto chvíli však máme nakročeno k velmi dobrému roku. Jelikož se na takto nízkých koncentracích hodnocených látek z velké míry podílí meteorologické podmínky, lze předpokládat, že jsou v období leden až září výjimečně nízké i hodnoty koncentrací některých dalších znečišťujících látek, jako například benzo[*a*]pyrenu (BP). V tuto chvíli nemáme operativní data o koncentracích BP za všech prvních 9 měsíců k dispozici (zpracování a analýza těchto vzorků je výrazně časově náročná).

Kvalitu ovzduší v roce 2020 významně ovlivnily následující oblasti:

Meteorologické podmínky – vliv meteorologických podmínek na kvalitu ovzduší je zásadní. Vysvětlen byl například v našem nedávném článku o [nízkých koncentracích benzo\[*a*\]pyrenu](#) na začátku roku 2020. Na kvalitě se významně podílely: výrazně nadprůměrné teploty vzduchu, rychlosti větru a množství srážek atd. K začátku roku se přidaly i vhodné podmínky v létě 2020. To se vyznačovalo vyšším množstvím srážek, především červen byl srážkově velmi nadprůměrný. Příznivé rozptylové podmínky vedou k nižším koncentracím všech znečišťujících látek. Nadprůměrné teploty zlepšují situaci především z pohledu koncentrací PM, které jsou z velmi významné míry závislé na intenzitě vytápění.

Nouzový stav – vliv nouzového stavu na kvalitu jsme zde také hodnotily velmi podrobně, například [v tomto článku](#). Pokles dopravy se podepsal především na snížení koncentrací oxidů dusíku.

Dlouhodobý postupný pokles emisí – lze předpokládat, že na nízkých koncentracích v roce 2020 se podílel i postupný pokles koncentrací znečišťujících látek v ČR obecně. Daný například postupnou obměnou starých kotlů za nové (např. díky kotlíkovým dotacím), obměnou vozového parku, kdy staré vozy nahrazují novější s nižšími emisemi či například zlepšující se technologie snižující emise z průmyslových zdrojů.

Kontakt:

Martina Součková

manažerka komunikace

e-mail: martina.souckova@chmi.cz,

info@chmi.cz, tel.: 777 181 882 / 735 794 383

Odborný garant:

Jáchym Brzezina/kvalita ovzduší, pobočka Brno

jachym.brzezina@chmi.cz, tel.: 737 387 741

Podrobné informace a celý článek naleznete:

<https://chmibrno.org/blog/2020/10/09/vyjimecne-nizke-koncentrace-suspendovanych-castic-a-oxidu-dusiku-v-prvnich-9-mesicich-roku-2020/>